

Een ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet aan de Burchtstraat te Rossum (Gld.)

M.C. Botermans & S.A. Mulder

ARC-Rapporten 2006-64

Geldermalsen
13 juli 2006
ISSN 1574-6887

Colofon

Een ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet aan de Burchtstraat te Rossum (Gld.)

ARC-Rapporten 2006-64
ARC-Projectcode 2006/21

Opdrachtgever
Dhr. D. van Loon en mw. D. Smit
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

Tekst
M.C. Botermans & S.A. Mulder

Afbeeldingen
M.C. Botermans

Redactie
A. Ufkes

Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — M. Defilet

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 13 juli 2006

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Aanleiding tot het uitvoeren van de ecologische quickscan wordt gevormd door de voorgenomen nieuwbouw van een huis op het perceel tussen Burchtstraat 19 en 21 te Rossum (Gld.). Voorafgaand aan de realisatie van de plannen dient, in het kader van nationale en internationale natuurwetgeving, de ecologische waarde van het terrein te worden vastgesteld. In opdracht van dhr. D. van Loon en mw. D. Smit heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) dit onderzoek uitgevoerd. Het veldbezoek vond plaats op 3 juli 2006 en werd uitgevoerd door mw. drs. S.A. Mulder en ing. M.C. Botermans.

1.2 Doelstelling

Doel van het onderzoek is om door middel van bronnenonderzoek en een aanvullend veldonderzoek vast te stellen of er wettelijk beschermde planten en/of dieren in het plangebied (kunnen) voorkomen. Vervolgens wordt nagegaan wat de effecten van de voorgemomen plannen op de aanwezige flora en fauna zullen zijn en hoe deze plannen zich verhouden met de (inter)nationale natuurwetgeving. Als er beschermde flora en/of fauna in het plangebied voorkomt, wordt geadviseerd hoe ze kunnen worden ingebed in het vervolgtraject van de plannen, welke beschermende maatregelen noodzakelijk zijn en op welke wijze deze plannen kunnen worden gerealiseerd.

1.3 Wetgeving

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Hiermee voldoet Nederland grotendeels aan de eisen van de Europese Habitatrictlijn. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrictlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten. Indien door de planuitvoering negatieve effecten voor een nabijgelegen beschermd natuurterrein dreigen op te treden, moet er door middel van een Habitattoets van het ministerie van LNV, de effecten en invloed hiervan worden onderzocht.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ff-wet) van 2002 richt zich specifiek op soortbescherming. Deze wet omvat naast de nationale wetten voor de bescherming van plant- en diersoorten tevens de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitat- en vogelrichtlijn. Handelingen die nadelig kunnen uitwerken op beschermde plant- en diersoorten worden hierin verboden. Vanaf begin 2005 is een vereenvoudigde regelgeving doorgevoerd in de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) artikel 75. Bij reguliere werkzaamheden maakt de Flora-en Faunawet op basis van de zeldzaamheid van de soort en de ingrijpendheid van de ingreep onderscheid tussen een

lichte en een uitgebreide toets. Voor beschermde soorten uit tabel 1 en 2 van het Ministerie van LNV geldt de lichte toets. Voor soorten uit tabel 1 wordt een algemene vrijstelling verleend mits de algemene zorgplicht in acht genomen wordt. Voor beschermde soorten uit tabel 2 geldt alleen een vrijstelling indien de uitvoerder een specifieke gedragscode hanteert en het toepassen hiervan kan bewijzen. Soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage I van de AMvB zijn opgenomen in tabel 3. Voor deze soorten geldt een uitgebreide toets en moet een ontheffing worden aangevraagd. Vogels vormen een aparte groep: alle werkzaamheden waarbij vogels worden verontrust, verstoord of gedood, zijn verboden. Alleen indien bij de werkzaamheden bovengenoemde gedragscode wordt gehanteerd geldt een vrijstelling. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zijn echter over het algemeen geen specifieke beschermende maatregelen nodig (zie de brochure 'Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!' op www.minlnv.nl).

Rode lijsten

In opdracht van het Ministerie van LNV zijn tevens voor diverse soortgroepen Rode Lijsten samengesteld, die regelmatig worden bijgewerkt. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland wordt bedreigd en welke maatregelen kunnen worden getroffen om deze soorten weer te doen toenemen. Als een soort op de Rode Lijst wordt geplaatst, impliceert dit nog niet dat hij wettelijk beschermd is. Hiervoor dient de desbetreffende soort in een van de tabellen van de Flora- en Faunawet te worden gerangschikt.

1.4 Ligging van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie is gesitueerd tussen Burchtstraat 19 en 21 ten noordwesten van Rossum, gemeente Rossum, provincie Gelderland. Op de locatie, thans een boomgaard, zal in de nabije toekomst een woonhuis worden gerealiseerd, waarvoor enkele bomen zullen moeten wijken. Het perceel is 1130 m² groot en is gesitueerd tussen agrarische bedrijven, ongeveer 400 meter ten zuidwesten van de Waal en 250 meter van de bebouwde kom van Rossum.

1.5 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2006/21
Provincie	Gelderland
Gemeente	Rossum
Plaats	Rossum
Toponiem	Burchtstraat
Kaartblad	45B
Coördinaten	150.850/424.080
Bodem	Kalkhoudende poldervaaggrond (RN95A)
Geomorfologie	Oeverwal
Grondwaterstand	IV

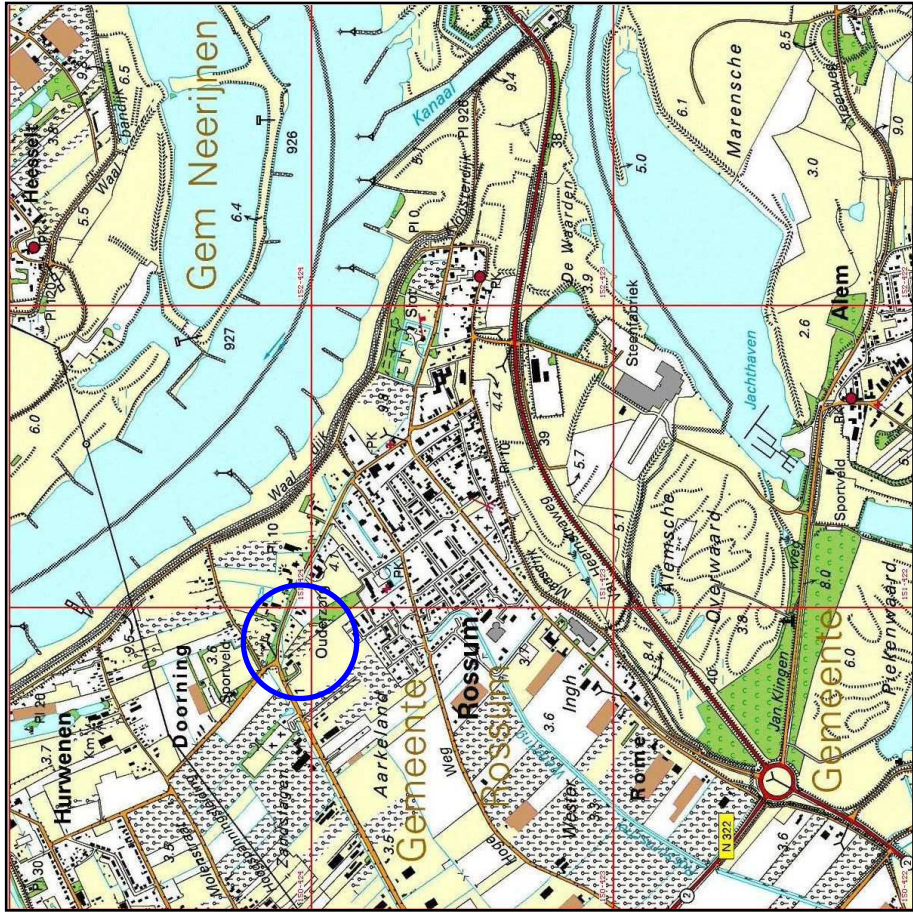

425

424

423

422

150 151 152 153

Legenda

Onderzoekslocatie

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1.6 Onderzoeksmethode

De ecologische quickscan bestaat uit bronnenonderzoek, aangevuld met een inventariserend veldonderzoek. Door middel van het raadplegen van het Natuurloket (www.natuurloket.nl) wordt informatie verkregen met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in de omgeving van de onderzoekslocatie. Voor een representatief beeld van de natuurwaarde van de onderzoekslocatie en de nabije omgeving is echter een inventariserend veldbezoek nodig, daar de gegevens van natuurloket betrekking hebben op kilometerhokken.

De resultaten van de quickscan zijn afhankelijk van een aantal factoren, waaronder het moment van het veldbezoek. Bij elke ecologische quickscan zullen vertegenwoordigers van enkele soortengroepen op de waarnemingslijst ontbreken. De intentie van dit type onderzoek ligt echter niet zozeer in het nastreven van volledigheid, als wel in het op basis van ecologisch inzicht inschatten van het ecologische potentiële van de onderzoekslocatie en haar directe omgeving. Daarnaast zal er worden gekeken of er bedreigde en/of beschermde soorten voorkomen

2 Bekende natuur-en milieuwaarden

2.1 Fysische geografie

Rossum ligt in de Bommelerwaard, in het Gelderse rivierengebied. Gedurende het Holoceen vinden in het rivierengebied veelvuldig verleggingen van de Rijn en Maas plaats. Door deze verleggingen ontstaat een netwerk van relatief hooggelegen stroomruggen of oeverwallen, afgewisseld met de laaggelegen komgebieden. Zowel de relatief zandige oever- en geulafzettingen als de sterk kleiige komafzettingen worden tot de Formatie van Echteld gerekend. Het reliëfverschil tussen komgebieden en oeverwallen/stroomruggen leidt er, samen met het verschil in textuur, toe dat de grondwaterspiegel in komafzettingen hoger is dan in oeverafzettingen. Als gevolg hiervan worden in komgronden over het algemeen poldervaaggronden aangetroffen, terwijl in de oeverwallen ooivaaggronden zijn ontwikkeld. Textuur en grondwaterstand zijn in het rivierengebied de vegetatiebepalende factoren.

De onderzoekslocatie ligt volgens de Geomorfologische kaart van Nederland (kaartblad 45, 's-Hertogenbosch) op een oeverwal van de Waal. Op de Bodemkaart van Nederland (kaartblad 45 West, 's-Hertogenbosch) bestaat de bodem ter plaatse uit kalkhoudende zware zavel en lichte klei, waarin zich een poldervaaggrond heeft ontwikkeld. Hieruit blijkt dat de grondwaterstand op de onderzoekslocatie vrij hoog is, waaruit geconcludeerd kan worden dat de locatie zich op de overgang naar de komgebieden bevindt.

2.2 Natuurloket

Het Natuurloket verschaft voor elk kilometerhok (RD of Amersfoort-coördinaten) in Nederland een tabel waarin het aantal beschermde en bedreigde soorten per soortgroep wordt vermeld. De gegevens hiervoor worden ontleend aan de databases van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), die vaak het re-

soortgroep	FF1	FF2/3	H/V	RL	volledigheid
vaatplanten	–	–	–	7	matig
broedvogels	–	1	–	–	slecht
watervogels	–	53	–	–	goed
dagvlinders	–	–	–	1	matig
libellen	–	1	1	1	matig

Tabel 1 De aanwezigheid van de hoeveelheid bekende beschermde en bedreigde soorten per soortgroep in het kilometerhok van de onderzoekslocatie. Gegevens ontleend aan Het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Aangegeven zijn tabel 1-3 van de Flora- en faunawet (Ff), de Habitat-en Vogelrichtlijn (H/V) en de Rode Lijst (RL).

sultaat zijn van doelgerichte karteringen en inventarisaties door vrijwilligers. Bij het raadplegen hiervan dient men echter in het achterhoofd te houden dat de verstrekte informatie niet in alle gevallen compleet is; niet voor elk kilometerhok zijn systematische inventarisaties uitgevoerd. Voor kilometerhok X150-Y424, waarin de onderzoekslocatie is gesitueerd, is van een aantal soort(groep)en het voorkomen van beschermde of bedreigde vertegenwoordigers bekend (tabel 1). Het betreft zeven soorten vaatplanten, één broedvogel, 53 watervogels, één dagvlinder en drie libellen. Hierbij moet wel de kanttekening worden gemaakt dat de Waal het noordoosten van het kilometerhok doorsnijdt, waarmee het hoge aantal watervogels wordt verklaard.

3 Inventariserend veldbezoek

3.1 Beschrijving van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie tussen Burchtstraat 19 en 21 bestaat uit een boomgaard met aan de noord-, west- en oostzijde een boom-en struiklaag (afb. 2). Grenzend aan de noordelijke boom- en struiklaag bevindt zich een sloot. De westelijke boom- en struiklaag (in hoofdzaak aangeplant) en de oostelijke boom- en struiklaag (overwegend natuurlijk) worden geflankeerd door een drooggevallen greppel. De boomgaard bestaat uit peren- en appelbomen; de kruidlaag hier bestond tot voor kort uit een (dichte) ondergroei van gewone braam. Deze is gemaaid om het terrein toegankelijk te maken voor de diverse typen onderzoek die in het kader van de bestemmingswijziging van het terrein noodzakelijk waren (mondelinge mededeling mw. D. Smit). De locatie van het nieuw te bouwen huis staat gepland ten noorden van het midden en krijgt dezelfde oriëntering als van het perceel zelf, namelijk noordwest. Op het tijdstip van veldbezoek was de locatie niet bebouwd en waren er geen bouwwerkzaamheden gaande. Het veldbezoek heeft plaats gevonden tussen 10 uur in de morgen en 2 uur in de middag. De weersomstandigheden voor het waarnemen van flora- en fauna waren gunstig, rond de 30 graden, weinig wind en droog.

Afbeelding 2 Onderzoeklocatie; boomgaard tussen Burchtstraat 19 en 21. Foto: M.C. Botermans.

3.2 Inventarisatiemethoden van flora- en fauna

Voor de quickscan zijn verschillende inventarisatiemethoden in het veldonderzoek gebruikt om binnen een korte tijd zoveel mogelijk gegevens te verzamelen over de flora- en fauna in het plangebied. Nogmaals wordt er op gewezen dat dit een quickscan betreft, waarbij niet alle soorten in het korte tijdsbestek van het veldbezoek waargenomen kunnen worden. Bovendien bestaat er een aanzienlijke variatie in het moment van de dag waarop verschillende soorten binnen een soortgroep actief zijn. Het is daarom zaak te achterhalen in hoeverre de onderzoeklocatie gunstig biotoop biedt voor het voorkomen van de diverse soortgroepen en beschermde vertegenwoordigers hiervan.

3.2.1 Flora

De flora is geïnventariseerd met behulp van streeplijsten van Floron (www.floron.nl). De streeplijstmethode is een kwalitatieve methode: alleen de aanwezigheid van soorten wordt vastgesteld, niet de hoeveelheid die per soort voorkomen.

3.2.2 Fauna

De waterfauna is geïnventariseerd met behulp van een vangnet. Insecten zijn eveneens geïnventariseerd met een vangnet en geobserveerd tijdens het fourageren. Vogels zijn vooral gedetermineerd door middel van zangherkenning en visuele waarnemingen. Doordat er geen *life-traps* voor het inventariseren van kleine zoogdieren wordt gebruikt, is de kans om met een quickscan waarnemingen te doen van kleine zoogdieren redelijk klein. Wel wordt onder afvalhopen, planken e.d. gekeken of er kleine zoogdieren waargenomen kunnen worden, alsmede of er vraatschade en ho-

len aanwezig zijn. Het voorkomen van grotere zoogdieren zoals marter-achtigen, haas, konijn, egel en hoefdieren kan in kaart worden gebracht aan de hand van sporen (pootafdrukken, vraatsporen en keutels).

3.3 Vegetatie

3.3.1 Boom-, struik- en kruidlaag

De boom- en struiklaag bevindt zich langs de erfscheidingen ten noorden, oosten en westen van het perceel (afb. 3). Het oostelijk en noordelijk deel van de boom- en struiklaag bestaat uit een divers scala aan loofbomen waaronder gewone esdoorn, zachte berk en diverse wilgensoorten (voor een overzicht van de aangetroffen soorten zie bijlage 1). De ondergroei bestaat hier uit opslag van meidoorn en esdoorn en een kruidlaag van soorten zoals echte valeriaan en groot nagelkruid, die voorkomen in bos en struweel met vochtige, matig voedselrijke bodems in combinatie met bos en struweel op natte matig voedselrijke bodems. Deze combinatie heeft vooral te maken met de daar aanwezige greppel aan de oostkant van het perceel, die in natte periode water zal bevatten. Deze plantengemeenschap, welke het natuurloket ook gebruikt, staat bekend onder de naam 38Aa (Elzen-Vogelkers-verbond) (Den Held 1997). Enkele aangetroffen soorten van deze plantengemeenschap zijn groot nagelkruid, bloedzuring en fluitenkruid, maar ook de breedbladige wespenorchis die zich ongeveer een meter ten noorden van de oostelijke perceelsgrens bevindt (afb. 4). De breedbladige wespenorchis is een FF1 soort, waarvoor een lichte toets geldt waar een algemene vrijstelling voor verleend word, mits de algemene zorgplicht in acht genomen word (zie www.minlnv.nl).

De boom- en struiklaag ten westen van het perceel is aangeplant met laurier met opslag van liguster, naar het noorden toe staan er enkele gewone esdoorns met opslag van deze soort en het noordelijk deel hiervan bestaat uit een kruidlaag van voornamelijk echte wilde wingerd (exoot uit Noord America) en gewone braam. Geen bedreigde of beschermde soorten zijn aangetroffen.

De boomgaard zelf, waar voorheen massaal gewone braam heeft gegroeid, is recentelijk gemaaid. Als gevolg van het maaien is niet goed vast te stellen welke plantengemeenschap hier aanwezig was, vanwege te weinig determineerbare soorten. Aan de soorten die wel zijn gedetermineerd, kan men concluderen dat het hier gaat om de plantengemeenschap 25B glanshaverorde (Arrenatheretalia), welke overeenkomt met de plantengemeenschap die geldt voor dit kilometerhok volgens Het Natuurloket. Deze algemeen voorkomende plantengemeenschap kan men vinden op bemeste graslanden van min of meer vochtige, voedselrijke leem-, klei- en zavelgronden die regelmatig beweid of minstens tweemaal per jaar worden gemaaid (Den Held 1997). Van de soorten die zijn aangetroffen, zijn vooral de hoenderbeet en gewone bereklauw overvloedig aanwezig, er zijn geen bedreigde of beschermde soorten aanwezig.

De plantengemeenschap van de sloot ten noorden van het perceel behoort tot de eendekroos-klasse in het verbond van klein kroos (1Aa). De kensoorten die voorkomen zijn klein kroos en bultkroos, welke voorkomen in rustige, matig voedselrijke tot voedselrijke (vaak iets vervuilde), zoete tot zwak brakke wateren en zijn algemeen voorkomend (Den Held 1997). Door het abundant voorkomen van het

Burchtstraat

Legenda

- Bestaande architectuur
- Boomgaard
- Boom- en struiklaag
- Sloot
- Gecultiveerde boom- en struiklaag

Afbeelding 3 Overzichtstekening van de onderzoekslocatie op het perceel tussen Burchtstraat 19 en 21 te Rossum (Gld.). Kaart: M.C. Botermans.

Afbeelding 4 Breedbladige wepenorchis, een FF1 soort, net buiten de onderzoekslocatie.
Foto: M.C. Botermans

kroos krijgen andere waterplanten geen kans zich te ontwikkelen door een tekort aan licht.

3.3.2 Mossen

Blad- en levermossen komen voor in vrijwel alle milieus, op diverse substraten en onder sterk uiteenlopende omstandigheden. Op basis van het substraat waarop ze groeien worden respectievelijk terrestrische (grondbedekkende), epifytische (op andere planten groeiende) en epilytische (op stenen groeiende) mossoorten onderscheiden. In het onderzoeksgebied domineren de epifyten. In Nederland groeien mossoorten uit deze categorie vrijwel uitsluitend op (dood) hout. Het voorkomen van specifieke soorten blijkt hierbij vaak in verband te kunnen worden gebracht met het schorstype (Van Dort et al. 1998, p. 33). De pH-neutrale, ruwe schors van veel fruitbomen biedt gunstige omstandigheden voor het voorkomen van mossen. De appel- en perenbomen in de boomgaard van de onderzoekslocatie zijn inderdaad in veel gevallen bedekt met een aanzienlijke moslaag; de soortenrijkdom is echter zeer gering. Het betreft uitsluitend algemene soorten, waarvan boomsnavelmos, gewoon dikkopmos en gewoon zijdemos de belangrijkste vertegenwoordigers vormen. De geïdentificeerde bladmossoorten ontbreken op de FF-lijsten en de Rode Lijst Mossen (Siebel et al. 2005).

Nederlandse naam	wetenschappelijke naam
wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>
turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>
zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>
merel	<i>Turdus merula</i>
tuinfluiter	<i>Sylvia borin</i>
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>
tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>
gaai	<i>Garrulus glandarius</i>
kauw	<i>Corvus monedula</i>
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>
vink	<i>Fringilla coelebs</i>

Tabel 2 Waargenomen vogelsoorten in en rondom het perceel tussen Burchtstraat 19 en 21 te Rossum (Gld.). Nomenclatuur conform Svensson et al. (2000).

3.4 Fauna

3.4.1 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn dertien vogelsoorten waargenomen (tabel 2). Hiervan vertoonden turkse tortel, winterkoning, zanglijster, merel, tuinfluiter, zwartkop en tjiftjaf territorium-indicerend gedrag in de vorm van zang. Nestindicaties werden op het moment van inventarisatie alleen geleverd door een alarmerende, laag vliegende merel. In een gesnoeide boomvork van de laurier-haag op de perceel-scheiding bevindt zich het vermoedelijk hiermee te relateren merelnest. Tevens zijn enkele vogelsoorten geregistreerd, waarvan op basis van gedrag kan worden aangenomen dat ze geen nestlocatie op het onderzoeksterrein bezitten: hiertoe behoren een paartje verbasterde wilde eenden, een boomkruiper, een overvliegende gaai en kraai en foeragerende spreeuwen en vinken.

3.4.2 Zoogdieren

In het centrale gedeelte van de boomgaard bevindt zich een geringe hoeveelheid muizengaatjes. Mogelijk maken deze deel uit van verblijfsplaatsen van de veldmuis; een andere (woelmuis)soort is echter ook mogelijk. De stapel snoeiafval direct buiten het bouwkegel biedt ook gunstige omstandigheden voor het voorkomen van zoogdieren. Bij de inspectie van het plangebied zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van veldmuizen gevonden: gunstige locaties hiervoor, bijvoorbeeld oude bomen met holten en spleten, ontbreken op de onderzoekslocatie.

3.4.3 Insecten en overige soortgroepen

Wat betreft het weer (zonnig) en tijdstip van de dag (tussen 10.00 en 14.00 uur) zouden veel soorten waargenomen en gevangen kunnen worden. Het maaien van de kruidvegetatie en daardoor het verdwijnen van veel biomassa en bloemen, maakt

	Nederlandse naam	wetenschappelijke naam
Insecten	Aardhommel	<i>Bombus terrestris</i>
	Atalanta	<i>Vanessa atalanta</i>
	Bladluis	<i>Aphidina spec.</i>
	Bladwesp (behaarde bladgal)	<i>Pontania pedunculi</i>
	Boomwants	<i>Phylus spec.</i>
	Chorosoma schillingi	<i>Chorosoma schillingi</i>
	Gras-schuimcicade	<i>Philaenus spumarius</i>
	Honingbij	<i>Apis mellifera</i>
	Koolwitje, groot	<i>Pieris brassicae</i>
	Koolwitje, klein	<i>Pieris rapae</i>
	Lieveheersbeestje, Oogvlek-	<i>Anatis ocellata</i>
	<i>Lycia rorida</i>	<i>Lycia rorida</i>
	<i>Zelima segnis</i>	<i>Zelima segnis</i>
	Zweefvlieg (larve)	<i>Syrphidae spec.</i>
Waterinsecten	Hoornschaal, gewone	<i>Sphaerium corneum</i>
	Nephelis, gewone	<i>Herpobdella atomaria</i>
	Posthorenslak	<i>Planorbis corneus</i>
	Schijfhorenslak, gewrongen	<i>Planorbis (Bathymphalus) contortus</i>
	Wapenvlieg (larve)	<i>Stratiomyia spec.</i>
	Waterspringstaart	<i>Podura aquatica</i>
	Watertor, eironde	<i>Hyphydrus ovatus</i>
	Zoetwaterpissebed	<i>Asselus aquaticus</i>

Tabel 3 Waargenomen insecten en waterinsecten op het perceel tussen Burchtstraat 19 en 21 te Rossum (Gld.).

het minder aantrekkelijk voor insecten om hier te fourageren. De insecten die gevonden en gezien zijn en de sporen die deze insecten achtergelaten hebben, zijn algemeen tot zeer algemeen voorkomend. Het betreft hier onder andere het klein koolwitje en groot koolwitje, de larve van de bladwesp (herkenbaar aan de behaarde bladgal op een boswilg) en de gras-schuimcicade oftewel het spuugbeestje (tabel 3).

In de sloot die aan de noordzijde van de locatie ligt komen insectensoorten voor die kenmerkend zijn voor rustige, matig voedselrijke tot voedselrijke (vaak iets vervuilde), zoete tot zwak brakke wateren. Het gaat hier vooral om soorten die in de vegetatielaag van het wateroppervlak – het kroospakket – leven, zoals waterspringstaarten en eironde watertor. De insectensoorten die onder de krooslaag leven zijn voornamelijk soorten van een meer schaduwrijk ecotoop zoals de zoetwaterpissenbed en de gewone hoornschaal en soorten die niet naar de oppervlakte hoeven om lucht op te slaan. Vissen zullen ook wel voorkomen, met name diverse soorten stekelbaarsen en kroeskarpers, maar deze zijn niet waargenomen. Amphibieën zoals de bruine pad en de bruine kikker zullen de sloot gebruiken voor de voortplanting; bedreigde soorten uit deze categorie worden hier niet verwacht.

4 Conclusies

Binnen de onderzoekslocatie kunnen diverse plantengemeenschappen worden onderscheiden, namelijk de sloot (Eendenkroosklasse), de boomgaard (Glanshaverorde), de boom- en struiklaag (Elzen-Vogelkers-verbond) en de gecultiveerde boom- en struiklaag. Er zijn geen bedreigde of beschermde planten- en insectensoorten op de onderzoekslocatie aangetroffen. Alleen in de boom- en struiklaag (Elzen-Vogelkers-verbond) komt een ‘enigzins bedreigde’ FF1 soort voor: de breedbladige wespenorchis. Hoewel de plant op het perceel net buiten het onderzoeksgebied groeit, heeft de breedbladige wespenorchis wel de potentie zich te verspreiden binnen deze plantengemeenschap op de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie ligt in de buurt van een vogelrichtlijngebied. Het gebied betreft het winterbed van de Waal, met uiterwaarden tussen Nijmegen en Waardenburg. Dit is het uiterste noordoostpunt van het kilometerhok waar het onderzoeksgebied in ligt en heeft vooral betekenis op watervogels. Dit gebied wordt niet gezien als fourageergebied van deze soorten. Van in ieder geval één vogelsoort, de merel, is een nestlocatie op de onderzoekslocatie aangetroffen. Alle Nederlandse broedvogels zijn via de Flora- en faunawet beschermd. Activiteiten waarbij vogelnesten – en eventueel hierin aanwezige jongen – verstoord en/of gedood worden zijn langs deze weg verboden. Ook is het denkbaar dat er een aantal beschermde zoogdieren en/of amfibieën op het terrein voorkomt. Op basis van het ecologisch potentieel van het onderzoeksterrein kan worden aangenomen dat deze soorten, indien aanwezig, uitsluitend in tabel 1 van het Ministerie van LNV gerangschikt zijn. Voor deze soorten geldt de lichte toets en wordt een vrijstelling verleend, mits de algemene zorgplicht in acht genomen wordt. De aanwezigheid van strenger beschermde soorten is op basis van het ecologisch potentieel van het terrein zeer onwaarschijnlijk.

5 Aanbevelingen voor maatregelen

De breedbladige wespenorchis is een soort uit tabel 1 (FF1), wat inhoudt dat hier een algemene vrijstelling wordt verleend, mits met de algemene zorgplicht rekening gehouden wordt. Voor de in (de omgeving van) het onderzoeksterrein voorkomende beschermde broedvogels geldt dat voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting door het Ministerie van LNV een vrijstelling wordt verleend, mits bij de realisatie van de plannen wordt gehandeld volgens een gedragscode. Het toepassen van de gedragscode kan worden vermeden door de werkzaamheden pas na het vogelbroedseizoen – dat van maart tot en met juli loopt – een aanvang te laten nemen. Hierdoor worden de in het plangebied aanwezige broedvogels ontzien. Een mitigerende maatregel die in het kader van de zorgplicht voor de overige soortcategorieën kan worden getroffen, is het terrein geleidelijk ongeschikt te maken voor hun voorkomen. Geadviseerd wordt om enkele dagen voorafgaand aan de bouw de vegetatie rondom de toekomstige woning zeer kort te maaien. Op deze wijze zullen eventueel aanwezige zoogdieren en/of amfibieën zich genoodzaakt zien uit te wijken naar een andere locatie.

Literatuur

- Dort, K. van, C. Buter & P. van Wielink, 1998. *Veldgids Mossen*. Utrecht.
- Held, J.J. den, 1997. *Beknopt overzicht van Nederlandse Plantengemeenschappen*.
Utrecht (Wetenschappelijke mededelingen Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische
Vereniging 134).
- Siebel, H.N., H.J. During & H.M.H. van Melick, 2005. Veranderingen in de Standaardlijst
van de Nederlandse blad-, lever- en hauwmossen. *Buxbaumiella* 73, pp. 26–64.
- Svensson, L. et al., 2000. *ANWB Vogelgids van Europa*. Den Haag.

Bijlage 1 Plantensoorten

	Nederlandse naam	wetenschappelijke naam
Boom-/struiklaag	Appel	Malus spec.
	Berk, zachte	Betula pubescens
	Els, zwarte	Alnus glutinosa
	Es	Fraxinus excelsior
	Esdoorn, Gewone	Acer pseudoplatanus
	Hazelaar	Corylus avellana
	Kornoelje, rode	Cornus sanguinea
	Laurier	Laurus nobilis
	Liguster, haag	Ligustrum officinale
	Meidoorn eenstijlige	Crataegus monogyna
	Peer	Pyrus spec.
	Roos, honds	Rosa canina
	Vlier, gewone	Sambucus nigra
	Wilg, bos	Salix caprea
	Wilg, geoorde	Salix aurita
	Wilg, grauwe	Salix cinerea
	Wilg, kat	Salix viminalis
	Wilg, kraak	Salix fragilis
Kruidlaag	Berenklauw, gewone	Heracleum sphondylium
	Boterbloem, kruipende	Ranunculus repens
	Boterbloem, scherpe	Ranunculus acris
	Braam, gewone	Rubus fruticosus
	Brandnetel, grote	Urtica dioica
	Bultkroos	Lemna gibba
	Fluitenkruid	Anthriscus silvestris
	Glanshaver	Arrhenatherum elatius
	Hondsdrif	Glechoma hederacea
	Kleefkruid	Galium aparine
	Klein kroos	Lemna minor
	Klimop	Hedera helix
	Kropaar	Dactylis vulgare
	Kweek	Elymus repens
	Liesgras	Glyceria maxima
	Nagelkruid, groot	Geum urbanum
	Paardenbloem	Taraxacum officinale
	Pastinaak	Pastinaca sativa
	Smeerwortel	Symphytum officinale
	Valeriaan, echte	Valeriana officinalis
	Veenwortel	Polygonum amphibium
	Veldbeemdgras	Poa pratensis
	Weegbree, grote	Plantago major
	Wikke, heggen-	Vikia sepium
	Wingerd, echte wilde	Partenocissus spec.
	Witbol, gestreepte	Holcus lanatus
	Zegge, ijle	Carex remota
	Zuring, bloed	Rumex sanguineus
	Zuring, ridder	Rumex obtusifolius
	Zwenkgras, rood	Festuca rubra
Mossen	Boomsnavelmos	Rhynchostegium confertum
	Fijn laddermos	Kindbergia praelonga

Nederlandse naam	wetenschappelijke naam
Gewoon dikkopmos	Brachythecium rutabulum
Gewoon pluisdraadmos	Amblystegium serpens
Gewoon zijdemos	Homalothecium sericeum
Haarmuts	Orthotrichum sp.
